

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359023.02>

CZU: 314.745.2

HUMANITARIAN MIGRATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL MIGRATION

MIGRAȚIA PE MOTIV UMANITAR ÎN CONTEXTUL MIGRAȚIEI INTERNAȚIONALE

BÎRGĂU Victoria, studentă, Specialitatea: EMREI

Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: birgau.victoria@ase.md

Abstract. *Human mobility has manifested itself throughout history in various ways, as a result of influencing factors. If migration is generally defined as any form of territorial mobility of the population regardless of purpose, duration and regularity, it can take various, distinctive forms.*

Voluntary migration is widely theorized in academic circles, which cannot be a valid statement in regard to forced migration, given the fact that the latter takes place in abnormal circumstances, following the abusive seizure of inhabited areas by an enemy resorting to extermination, deportation and persecution of the native population. Assessing the place and role of humanitarian migration in the context of international migration, identifying the features, and the causes and effects generated by humanitarian migration are the objectives proposed in this academic paper. The article also addresses the topicality of the issue stemming from the humanitarian crisis generated by Russia's aggression against neighboring Ukraine. The research methodology of the proposed topic was based on the scientific information from the reports of international bodies, as well as those identified in the academic literature. The text of the article contains a logical, argumentative narrative, developed by applying the dialectical method.

Keywords: *forced migration, humanitarian crisis, asylum seeker, refugee*

JEL CLASSIFICATION: F22, J01, O15

INTRODUCERE

Mobilitatea umană s-a manifestat în istorie în diverse ipostaze catalizate de factori conjuncturali. Indiferent de scop, durată și regularitate, fenomenul fluxurilor migratorii are origini vechi și a caracterizat modul de viață al oamenilor din cele mai vechi timpuri.

Dacă la baza strămutărilor umane din secolul al XVIII-lea au stat transformările sociale determinate de revoluția industrială, migrația din ultimele două secole prezintă trăsături distincte, relevante în contextul globalizării și al liberalizării fluxului de persoane.

Migrația internațională este văzută ca formă de mobilitate a persoanelor în afara locului de reședință obișnuită și peste frontiera națională către o țară a cărei cetățenie nu o dețin. Migrația internațională se desfășoară în prezent sub o serie de forme, una dintre care este și migrația forțată, cauzată de calamități naturale, de persecuții politice sau religioase și de războaie. Lucrarea de față își propune să aprecieze locul și rolul migrației umanitare în contextul migrației internaționale, să identifice trăsăturile, cât și cauzele și efectele acesteia. De asemenea,

prezentul articol caută să stabilească riscurile cărora sunt expuși refugiații și solicitanții de azil, analizând cooperarea în cadrul politicii de integrare ca măsură de gestionare a fluxurilor migrației neorganizate.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

În general, migrația este văzută drept orice formă de mobilitate teritorială a populației indiferent de scop, durată și regularitate. În dependență de factorii de mediu, aceasta îmbracă varii forme. După decizia de migrare a oamenilor, migrația poate fi delimitată în voluntară și forțată. Prima formă atestă o teoretizare pe scară largă în cercurile academice, afirmație nevalabilă în privința celei din urmă, ținând cont că migrația forțată are loc în circumstanțe anormale, survenite în urma acaparării abuzive a zonelor locuite de un inamic care recurge la exterminări, deportări și persecuții asupra populației băștinașe.¹ Altfel spus, migrația umanitară se manifestă spontan și dezorganizat, cauzând strămutări teritoriale forțate. Deseori, aceasta este însoțită de crize umanitare, riscuri majore care implică sărăcie, condiții de incertitudine, pierderea de vieți omenești sau căderea în mâinile traficantilor. Prin urmare, migrația umanitară necesită o atenție sporită din partea statelor lumii, a căror influență și resurse disponibile pot determina soarta a sute de mii de oameni.

Articolul 1 din Convenția privind statutul refugiaților, adoptată de Națiunile Unite la 28 iulie 1951 prevede că termenul „refugiat” se aplică „oricărei persoane care, ca urmare a unor temeri justificate de a fi persecutată pe motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinie politică, se află în afara țării a cărei cetățenie o are sau în care avea reședință obișnuită și care nu poate sau nu dorește să se bucure de protecție sau să se reîntoarcă.”²

Statutul de refugiat se recunoaște la solicitare străinului care se află în afara țării a cărei cetățenie o deține și care nu poate sau nu dorește să se pună sub protecția acestei țări. Refugiații și solicitanții de azil sunt în drept să beneficieze de protecție umanitară temporară, formă de protecție cu caracter excepțional și imediată menită să asigure sprijin în cazul unui aflus masiv și spontan de persoane strămutate care nu se pot întoarce în țara de origine.

Umanitatea experimentează în permanență crize umanitare determinate de conflicte armate, sărăcie și dezastre naturale. De la mijlocul anilor 1980, conflictele etnice, confruntările militare și dezastrele naturale din diferite regiuni ale lumii au crescut numărul refugiaților. Doar în Europa, numărul refugiaților se triplează în intervalul unui singur deceniu, în 1989 fiind deja aproximativ 317 000. În anii 1990 apar conflicte etnice și războaie civile în Iugoslavia, țările CSI, Africa și Asia, ceea ce a dus la amploarea fluxurilor de persoane și creșterea dramatică a solicitărilor de azil.³ Doar în anul 1992, Europa înregistrează 700 000 de migranți forțați, moment în care mai multe țări trec la o politică migraționistă repulsivă vizavi de imigranți, cu

¹ Valeriu MOȘNEAGA, *Migrație și dezvoltare: aspecte politico-juridice*. Chișinău, 2017, Tipografia „Foxtrot”; ISBN 978-9975-89-075-5; p.17, 22, 58

² UNHCR, *The Refugee Convention, 1951; The travaux preparatoires analyzed with a commentary by Dr. Paul Weis*. Disponibil: <https://www.unhcr.org/4ca34be29.pdf>

³ Рязанцев С.В. *Влияние миграции на социально-экономическое развитие Европы: современные тенденции*. Ставропольское книжное издательство, 2001; <http://www.demoscope.ru/weekly/2002/057/analit05.php>; c. 131-137.

scopul de a oferi protecție unui număr limitat de persoane. Potrivit estimărilor UNHCR, numărul migranților forțați înregistrați în Europa în perioada 1989 – 2000 constituia 5 milioane de persoane.

Dinamica și geografia de origine a exodului forțat de persoane sunt extinse și includ patru continente în care au avut loc sau continuă până în prezent conflicte etnice, războaie civile, operațiuni militare, atacuri teroriste și dezastre naturale majore. În ultimii ani, deplasări a milioane de oameni din cauza conflictelor, a instabilității economice și politice au avut loc în Siria, Yemen, Republica Centrafricană, R. D. Congo, Sudanul de Sud, Venezuela și Afganistan. În ultimii doi ani, au existat, de asemenea, deplasări la scară largă declanșate de dezastrele climatice și meteorologice inclusiv în China, Filipine, Bangladesh, India, Statele Unite ale Americii și Haiti.

Din totalul celor 281 milioane de migranți înregistrați la nivel mondial în anul 2020, 89,4 milioane trăiau în deplasare, cu 4,6 milioane mai mult comparativ cu 2019. Numărul refugiaților a crescut în 2020 cu 400 000 de oameni, atingând valoarea de 26,4 milioane. Statisticile mai arată că, în cazul persoanelor strămutate în interior, motivul de conflict și violență ocupă o pondere de 87%, iar cauza dezastrelor doar 13%. Dinamica conflictelor nerezolvate sau reluate în principalele țări de origine a migranților a contribuit substanțial la cifrele și tendințele actuale. După cum s-a subliniat în rapoartele UNHCR anterioare, dinamica conflictelor nerezolvate sau reînnoite în țările cheie a contribuit în mod semnificativ la cifrele și tendințele actuale. Dintre refugiații aflați sub mandatul UNHCR la sfârșitul anului 2020, primele 10 țări de origine – Republica Arabă Siriană, Afganistan, Sudanul de Sud, Myanmar, Republica Democrată Congo, Somalia, Sudanul, Republica Centrafricană, Eritreea și Burundi – au reprezentat mai mult de 80% din populația totală de refugiați. Multe din țările menționate se numără printre principalele surse ale migrației umanitare de cel puțin șapte ani.⁴

Azilanții și refugiații sunt persoanele care pleacă din țara lor pentru a scăpa de pericole cauzate de conflicte armate, foamete, terorism. În 2021, în lume existau circa 4,4 milioane de persoane care au solicitat protecție internațională și se aflau în așteptarea stabilirii statutului lor de refugiat. Migrația forțată este întotdeauna însoțită de suferință și riscuri la adresa securității umane. Incertitudinea viitorului, grijile pentru apropiați, frica și traumele pe care oamenii le-au luat cu sine părăsind țara de origine alimentează o continuă stare de insecuritate și sunt în măsură să deterioreze dezvoltarea umană.⁵ Mai mult, statisticile furnizate de UNHCR sunt în deplinătatea lor îngrijorătoare. Potrivit acestora, la sfârșitul anului 2020, circa 38% din populația refugiată, adică 8 milioane din cei 20,7 milioane de refugiați sub mandatul UNHCR aveau vârsta sub 18 ani.

Călătoriile migranților sunt deseori însoțite de riscuri, care se pot dovedi mortale. În căutarea libertății, de multe ori oamenii apelează la căi ilegale de tranzitare a teritoriilor străine, iar o serie de factori sociali, politici, economici, de mediu pot avea impact profund asupra căilor de migrațiune. În urma evenimentelor tragice din octombrie 2013, în care peste 360 de persoane

⁴ McAuliffe, M. and A. Triandafyllidou (eds.), 2021. *World Migration Report 2022*. International Organization for Migration (IOM), Geneva; ISBN 978-92-9268-076-3

⁵ Drd. Svetlana RUSU, *MIGRAȚIA ȘI DREPTURILE OMULUI*; Institutul de Relații Internaționale al MAE din Rusia, Moscova (MGIMO), 314.74+342.7(478)

au murit în scufundarea a două bărci în apropiere de insula italiană Lampedusa, OIM a început să colecteze informații despre migrații care își pierd viața sau sunt dați dispăruți pe rutele de migrațiune din întreaga lume. În total, între 2014 și 2020, Marea Mediterană a înregistrat cel mai mare număr de decese, cu moartea a peste 21 200 de oameni. În 2020, Mediterana a continuat să reprezinte zona cu cel mai mare număr cunoscut de decese în timpul migrației, înregistrând peste 1 460 de decese.

CONCLUZII

În cele din urmă, se poate constata că dezvoltarea umană este legată și de securitatea umană. Or, pe lângă dimensiunile sociale, securitatea umană cuprinde și integritatea ființei umane și inviolabilitatea dreptului la o viață normală. Oamenii au nevoie de securitate cotidiană, iar această stare poate fi atinsă numai în timpuri de pace. Conflictele militare, războaiele atrag după sine dezastre, care amplifică crizele existente și expun populația unui nivel sporit de vulnerabilitate.

Agresiunea rusească asupra Ucrainei a declanșat o criză umanitară fără precedent în Europa.⁶ La momentul actual, numărul solicitanților de azil este unul mult mai mare decât cel prezentat în rapoartele oficiale. Ca urmare a invaziei armatei Federației Ruse în Ucraina, în cinci săptămâni de război, peste 4,2 milioane de persoane și-au părăsit locuințele pentru a se adăposti în țările vecine, în timp ce 6,5 milioane sunt strămutați în interiorul țării. Peste jumătate din numărul refugiaților se adăpostesc în Polonia, unde primesc ajutor și susținere guvernamentală.⁷

Prezentul articol conține o expunere argumentativă în privința locului și rolului migrației umanitare în contextul migrației internaționale, arătând când, de ce și prin ce mod are loc fenomenul migrației forțate. Mai mult, faptul că numărul refugiaților în lume continuă să crească de la an la an sugerează că omenirea trece actualmente printr-o perioadă de erodare a păcii, în care se atestă răcirea relațiilor diplomatice, fapt ce se extinde și asupra cooperării internaționale.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Valeriu MOȘNEAGA, Migrație și dezvoltare: aspecte politico-juridice. Chișinău, 2017, Tipografia „Foxytrot”; ISBN 978-9975-89-075-5; p.17, 22, 58
2. UNHCR, The Refugee Convention, 1951; The travaux preparatoires analyzed with a commentary by Dr. Paul Weis. Disponibil: <https://www.unhcr.org/4ca34be29.pdf>
3. Рязанцев С.В. Влияние миграции на социально-экономическое развитие Европы: современные тенденции. Ставропольское книжное издательство, 2001; <http://www.demoscope.ru/weekly/2002/057/analit05.php>; c. 131-137.
4. McAuliffe, M. and A. Triandafyllidou (eds.), 2021. *World Migration Report 2022*. International Organization for Migration (IOM), Geneva; ISBN 978-92-9268-076-3
5. Drd. Svetlana RUSU, *MIGRAȚIA ȘI DREPTURILE OMULUI*; Institutul de Relații Internaționale al MAE din Rusia, Moscova (MGIMO), 314.74+342.7(478)

⁶ The Guardian, ‘They draw bombs, tanks and wishes for peace’: Ukraine’s child mental health crisis; [15.03.2022]; Source: <https://www.theguardian.com/global-development/2022/mar/15/ukraine-child-mental-health-crisis>

⁷ How many Ukrainians have fled their homes and where have they gone? Source: <https://www.bbc.com/news/world-60555472>

6. How many Ukrainians have fled their homes and where have they gone? Source:
<https://www.bbc.com/news/world-60555472>
7. The Guardian, 'They draw bombs, tanks and wishes for peace': Ukraine's child mental health crisis;
[15.03.2022], source: <https://www.theguardian.com/global-development/2022/mar/15/ukraine-child-mental-health-crisis>

Coordonator științific: HACHI Mihai Dr., Conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: hachi.mihail.gheorghe@ase.md